។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

លោកនីតិ

១. បណ្ឌិតកណ្ឌោ

១. លោកនីតឹ បវក្ខាមិ,
នានាសត្ថសមុទ្ធដំ;
មាគធេនេវ សង្ខេបំ,
វន្ទិត្វា រតនត្តយំ។

២. នីតិលោកេ បុរិសស្ស សារោ,
មាតា បិតា អាចរិយោច មិត្តោ;
តស្មា ហិ នីតឹ បុរិសោ វិជញ្ញា,
ញាណី មហា ហោតិ ពហុស្សុតោច។

៣. អលសស្ស កុតោ សិប្បំ,
អសិប្បស្ស កុតោ ធនំ;
អធនស្ស កុតោ មិត្តំ,
អមិត្តស្ស កុតោ សុខំ;
អសុខស្ស កុតោ បុញ្ញំ,
អបុញ្ញស្ស កុតោ វរំ។

៤. សិប្បា សមំ ធនំ នត្ថិ,
សិប្បំ ចោរា នគណ្ហរេ;
ឥធ លោកេ សិប្បំ មិត្តំ,
បរលោកេ សុខាវហំ។

៥. អប្បកំ នាតិមញ្ញេយ្យ,
ចិត្តេ សុតំ និធាបយេ;
វម្មិកោទកពិន្ទូវ,
ចិរេន បរិបូរតិ។

៦. ខុទ្ទោតិ នាតិមញ្ញេយ្យ,
វិជ្ជំ វា សិប្បមេវ វា;
ឯកម្បិ បរិយោទាតំ,
ជីវិតកប្បការណំ។

៧. សេលេ សេលេ ន មាណិកំ,
គជេ គជេ ន មុត្តិកំ;
វនេ វនេ ន ចន្ទនំ,
ឋានេ ឋានេ ន បណ្ឌិតំ។

៨. បណ្ឌិតោ សុតសម្បន្នោ,
យត្ថ អត្ថីតិ ចេ សុតោ;
មហុស្សាហេន តំ ឋានំ,
គន្តព្វំ សុតេសិនា។

៩. សិនេ សិប្បំ សិនេ ធនំ,
សិនេ បព្ពតមារុហំ;
សិនេ កាមស្ស កោធស្ស,
ឥមេ បញ្ច សិនេ សិនេ។

១០. សុតិ សម្មុតិ សង្ខ្យាច,
យោគា នីតិ វិសេសកា;
គន្ធព្វា គណិកា ចេវ,
ធនុ ពេទា ច បូរណា។

១១. តិកិច្ឆា ឥតិហាសា ច,
ជោតិ មាយា ច ឆន្ទតិ;
កេតុ មន្តា ច សទ្ទា ច,
សិប្បាដ្ឋារសកា ឥមេ។

១២. អបុដ្ឋោ បណ្ឌិតោ ភេរី,
បជ្ជុន្នោ មេ ហោតិ បុច្ឆិតោ;
ពាលោ បុដ្ឋោ អបុដ្ឋោបិ,
ពហុម្បិ ភណតេ សទា។

១៣. បោត្ថកេសុ ច យំ សិប្បំ,
បរហត្ថេសុ យំ ធនំ;
យថាកិច្ចេ សមុប្បន្នេ,
ន តំ សិប្បំ ន តំ ធនំ។

១៤. ជលប្បមាណំ កុមុទ្ទនាលំ,
កុលប្បមាណំ វិនយោ បមាណំ;
ព្យត្តិប្បមាណំ កថិតវាក្យំ,
បថវិយា បមាណំ តិណ មិលាតំ។

១៥. អប្បស្សុតោ សុតំ អប្បំ,
ពហុំ មញ្ញតិ មានវា;
សិន្ធូទកំ អបស្សន្តោ,
កូបេ តោយំវ មណ្ឌុកោ។

១៦. បថមំ បរាជយេ សិប្បំ,
ទុតិយំ បរាជយេ ធនំ;
តតិយំ បរាជយេ ធម្មំ,
ចតុត្ថំ កឹ ករិស្សតិ។

១៧. ព្យត្ត បុត្រ កិមលសោ,
អព្យត្តោ ភារហារកោ;
ព្យត្តកោ បូជិតោ លោកេ,
ព្យត្ត បុត្រ ទិនេ ទិនេ។

១៨. មាតា វេរី បិតា សត្រុ,
កេន ពាលេ ន សិក្ខិតា;
សភាមជ្ឈេ ន សោភន្តិ,
ហំសមជ្ឈេ ពកោយថា។

១៩. កណ្ដកំ គិរិ កោ តិក្ខតិ,
កោ អញ្ជនំ មិគក្ខិកំ;
ឧប្បថំ បល្លលេ កោ សុគន្ធំ,
កុល-បុត្ត-រូបោ កោ បវត្តតិ;
សាមំ-ភាវោ។

២០. ន រសំ អកោតម្ពុលំ,
អធនស្ស, លង្កតម្បិ;
អលោនកន្តុ ព្យញ្ជនំ,

ព្យាករណំ អសិប្បស្ស។

២១. សុស្សូសា សុតសម្បន្នោ,
សុតាបញ្ញាយ បវឌ្ឍតិ;
បញ្ញាយ អត្ថំ ជានាតិ,
ញាតោ អត្ថោ សុខាវហោ។

២២. ភោជនំ មេថុនំ និទ្ទា,
គោណេ បោសេបិ វិជ្ជតិ;
វិជ្ជា វិសេសោ បោសស្ស,
តំ ហីនោ គោសមោ ភវេ។

២៣. នត្ថិ វិជ្ជាសមំមិត្តំ,
នច ព្យាធិសមោ រិបុ;
នច អត្តសមំ បេមំ,
នច កម្មសមំ ពលំ។

២៤. ហំសោ មជ្ឈេ ន កាកានំ,
សីហោ គុន្នំ ន សោភតេ;
គទ្រភមជ្ឈេ តុរង្គោ,
ពាលមជ្ឈេ ច បណ្ឌិតោ។

២៥. យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោ,
បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ;
ន សោ ធម្មំ វិជានាតិ,
ទព្ពិ សូបរសំ យថា។

២៦. មុហុត្តមបិ ចេ វិញ្ញូ,
បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ;
ខិប្បំ ធម្មំ វិជានាតិ,
ជិវ្ហា សូបរសំ យថា។

២៧. វិនា សត្ថំ ន គច្ឆេយ្យ,
សូរោ សង្គាមភូមិយំ;
បណ្ឌិតោ្វាទ្ធគូ វាណិជោ,
វិទេសគមនោ តថា។

២៨. ធននាសំ មនោតាបំ,
ឃរេ ទុច្ចរិតានិ ច;
វញ្ចនញ្ច អវមានំ,
បណ្ឌិតោ ន បកាសយេ។

២៩. បត្តានុរូបកំ វាក្យំ,
សភាវរូបកំ បិយំ;
អត្តានុរូបកំ កោធំ,
យោ ជានាតិ ស បណ្ឌិតោ។

៣០. អ-ធនស្ស រសំ ខាទា,
អ-ពលស្ស ហថា នរា;
អ-បញ្ញស្ស វាក្យ-កថា,
ឧម្មត្តក-សមា ឥមេ។

៣១. អនវ្ហាយំ គមយន្តោ,
អ-បុច្ឆា ពហុ-ភាសកោ;

អត្ថ-គុណំ បកាសេន្តោ,
តិ-វិធំ ហីន-លក្ខណំ។

៣២. អប្ប-រូបោ ពហុំ ភាសោ,
អប្ប-បញ្ញោ បកាសិតោ;
អប្ប-បូរោ ឃដោ ខោភេ,
អប្ប-ខីរា គាវី ចថេ។

៣៣. មណ្ឌូកេបិ ឧក្រេ សីហេ,
កាកគ្គហេ បិយេ បិយេ;
អ-បណ្ឌីបិ បណ្ឌី ហុត្វា,
ធីរា បុច្ឆេ វយេ វយេ។

៣៤. មណ្ឌូកេបិ ឧក្រេ សីហេ,
សូករេបិ ឧហេ ទីបេ;
ពិឡារេ សទិសេ ព្យគ្ឃេ,
សព្ព ធីរេ សិប្ប-សមេ។

៣៥. ន តិត្តិ រាជា ធនម្ហិ,
បណ្ឌិតោបិ សុ-ភាសិតេ;
ចក្ខុំបិ បិយ-ទស្សនេ,
ជលេ សាគរោ ន តិត្តិ។

៣៦. រូប-យោព្ពន-សម្បន្នា,
វិសាថ-កុថ-សម្ភវា;
វិជ្ជា-ហីនា ន សោភន្តិ,
និគន្ធា ឥវ កឹសុកា។

៣៧. ហីនេ បុត្តោ រាជាមច្ចោ,
ពាល-បុត្តោ ច បណ្ឌិតោ;
អ-ធនស្ស ធនំ ពហុ,
បុរិសានំ ន មញ្ញថ។

៣៨. យោ សិប្ប-លោភេន,
ពហុំ គណ្ហាតិ តំ សិប្បំ;
មូគោវ សុបិនំ បស្សំ,
កថេតុម្បិ ន ឧស្សហេ។

៣៩. ភិជ្ជេតុំ កុម្ភការោ,
សោភេតុំ កុម្ភ យដ្ឋតិ;
ន ខិបិតុំ អបាយេសុ,
សិស្សានំ វុឌ្ឍិ-ការណា។

៤០. តគ្គរញ្ច បលាសេន,
យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;
បត្តាបិ សុរភិ វាយន្តិ,
ឯវំ ធីរូបសេវនា។

បណ្ឌិតកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

សុជនកណ្ឌោ

៤១. សត្ភិរេវ សមាសេថ,
សត្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;
សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ,
សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ។

៤២. ចជ ទុជ្ជន សំសគ្គំ,
ភជ សាធុ សមាគមំ;
ករ បុញ្ញមហោរត្តឹ,
សរ និច្ចមនិច្ចតំ។

៤៣. យថា ឧទុម្ពរបក្កា,
ពហិរត្តកមេវច;
អន្តោ កិមីហិ សម្បុណ្ណា,
ឯវំ ទុជ្ជនហទយា។

៤៤. យថាបិ បនសាបក្កា,
ពហិ កណ្ឌកមេវ ច;
អន្តោ អមតសម្បន្នា,
ឯវំ សុជនហទយា។

៤៥. សុក្ខោបិ ចន្ទនតរុ ន ជហាតិ គន្ធំ,
នាគោ គតោ នរមុខេ ន ជហាតិ លីឡំ;
យន្តាគតោ មធុរសំ ន ជហាតិ ឧច្ឆុ,
ទុក្ខោបិ បណ្ឌិតជនោ ន ជហាតិ ធម្មំ។

៤៦. សីហោ នាម ជិឃច្ឆាបិ,
បណ្ណាទីនិ ន ខាទតិ;
សីហោ នាម កិសោចាបិ,
នាគមំសំ ន ខាទតិ។

៤៧. កុល-ជាតោ កុល-បុត្តោ,
កុល-វំស-សុរក្ខតោ;
អត្តនា ទុក្ខ-បត្តោបិ,
ហីន-កម្មំ ន ការយេ។

៤៨. ចន្ទនំ សីតលំ លោកេ,
តតោ ចន្ទំវ សីតលំ;
ចន្ទ-ចន្ទនសីតម្ហា,
សាធុ វាក្យំ សុភាសិតំ។

៤៩. ឧទេយ្យ ភាណុ បច្ឆិមេ,
មេរុរាជា នមេយ្យបិ;
សីតលា នរកគ្គិបិ,
បព្វតគ្គេ ច ឧប្បលំ។
វិកសេ ន វិបរីតំ,
សាធុវាយ្យំ កុទាចនំ។

៥០. សុខា រុក្ខស្ស ឆាយាវ,
តតោ ញាតិ មាតា បិតុ;
តតោ អាចរិយោ រញ្ញោ,
តតោ ពុទ្ធស្សនេកធា។

៥១. ភមរា បុប្ផមិច្ឆន្តិ,
គុណមិច្ឆន្តិ សុជនា;
មក្ខិកា បូតិមិច្ឆន្តិ,
ទោសមិច្ឆន្តិ ទុជ្ជនា។

៥២. មាតាហីនស្ស ទុព្ភាសា,
បិតាហីនស្ស ទុក្រិយា;
ឧភោ មាតា បិតា ហីនា,
ទុព្ភាសាច ទុកីរិយា។

៥៣. មាតា សេដ្ឋស្ស សុភាសា,
បិតា សេដ្ឋស្ស សុក្រិយា;
ឧភោ មាតា បិតា សេដ្ឋា,
សុភាសាច សុកីរិយា។

៥៤. សង្គាមេ សូរ-មិច្ឆន្តិ,
មន្តីសុ អកូតូហលំ;
បិយញ្ច អន្នបានេសុ,
អត្ថេ ជាតេ ច បណ្ឌិតំ។

៥៥. សុនខោ សុនខំ ទិស្វា,
ទន្តំ ទស្សេតិ ហឹសិតុំ;
ទុជ្ជនោ សុជនំ ទិស្វា,
រោសយំ ហឹសមិច្ឆតិ។

៥៦. មា ច វេគេន កិច្ចានិ,
ករោសិ ការាបេសិ វា;
សហសា ការិតំ កម្មំ,
មន្ទោ បច្ឆានុតប្បតិ។

៥៧. កោធំ វិហិត្វា ន កទាចិនសោចេ,
មក្ខប្បហានំ ឥសយោ អវណ្ណយុំ;
សព្ពេស ផារុស-វចំ ខមេថ,
ឯតំ ខន្តី ឧត្តមមាហុ សន្តោ។

៥៨. ទុក្ខោ និវាសោ សម្ពាធេ,
ឋានេ អសុចិសង្កតេ;
តតោ អរិម្ហិ អប្បិយេ,
តតោបិ អកតញ្ញុនា។

៥៩. ឱវាទេយ្យានុសាសេយ្យ,
គាបកា ច និវារយេ;
សតញ្ហិ សោ បិយោ ហោតិ,
អសតំ ហោតិ អប្បិយោ។

៦០. ឧត្តមត្តនិវាតេន,
សូរំ ភេទេន និជ្ជយេ;
នីចំ អប្បក ទានេន,
វីរិយេន សមំ ជយេ។

៦១. ន វិសំ វិសមិច្ចាហុ,
ធនំ សង្ឃស្ស ឧច្ចតេ;
វិសំ ឯកំវ ហនតិ,
សព្ពំ សង្ឃស្ស សន្តកំ។

៦២. ជវនេ ភទ្ទំ ជានន្តិ,
ពលិទ្ទញ្ច វាហេនា;
ទុហេន ធេនុំ ជានន្តិ,
ភាសមានេន បណ្ឌិតំ។

៦៣. ធនមប្បម្បិ សាធូនំ,
កូបេ វារិវ និស្សយោ;
ពហុំ អបិ អសាធូនំ,
នច វារិវ អណ្ណវេ។

៦៤. នដ្ឋោ បិវន្តិ នោ អាបំ,
រុក្ខា ខាទន្តិ នោ ផលំ;
វស្សន្តិ ក្វចិ នោ មេឃា,
បរត្ថាយ សតំ ធនំ។

៦៥. អបត្ថេយ្យំ ន បត្ថេយ្យ,
អ ចិន្តេយ្យំ ន ចិន្តយេ;
ធម្មមេវ សុចិន្តេយ្យ,
កាលំ មោឃំ ន អច្ចយេ។

៦៦. អចិន្តិតម្បិ ភវតិ,
ចិន្តិតម្បិ វិនស្សតិ;
ន ហិ ចិន្តាមយា ភោគា,
ឥត្ថិយា បុរិសស្សវា។

៦៧. អសន្តស្ស បិយោ ហោតិ,
សន្តេ ន កុរុតេ បិយំ;
អសតំ ធម្មំ រោចេតិ,
តំ បរាភវតោ មុខំ។

សុជនកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

៤. ពាលទុជ្ជនកណ្ឌោ

៦៨. អតិប្បិយោ ន កាតព្វោ,
ខលោ កោតូហលំ ករោ;
សិរសា វហ្យមានោបិ,
អឌ្ឍបូរោ ឃដោ យថា។

៦៩. សប្បោ ទុដ្ឋោ ខលោ ទុដ្ឋោ,
សប្បោ ទុដ្ឋតរោ ខលោ;
មន្តោសធេហិ សោ សប្បោ,
ខលោ កេនុបសម្មតិ។

៧០. យោ ពាលោ មញ្ញតិ ពាល្យំ,
បណ្ឌិតោ វាបិ តេន សោ;
ពាលោវ បណ្ឌិតមានី,
សោ វេ ពាលោតិ វុច្ចតិ។

៧១. មធុំវ មញ្ញតី ពាលោ,
យាវ បាបំ ន បច្ចតិ;
យទាច បច្ចតី បាបំ,
អថ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ។

៧២. ន សាធុ ពលវា ពាលោ,
សហសា វិន្ទតេ ធនំ;
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ,
និរយំ សោបបជ្ជតិ។

៧៣. យវេ ទុដ្ឋោ ច មូសិកោ ច,
វនេ ទុដ្ឋោ ច វានរោ;
សកុណេ ច ទុដ្ឋោ កាកោ,
នរេ ទុដ្ឋោច ព្រាហ្មណោ។

៧៤. ទីឃា ជាគរតោ រត្តិ,
ទីឃំ សន្តស្ស យោជនំ;
ទីឃោ ពាលាន សំសារោ,
សទ្ធម្មំ អ-វិជានតំ។

៧៥. តិល មត្តំ បរេសំវ,
អប្ប ទោសញ្ច បស្សតិ;
នាឡិកេរម្បិ សទោសំ,
ខល-ជាតោ ន បស្សតិ។

៧៦. នត្តទោសំ បរេ ជញ្ញា,
ជញ្ញា ទោសំ បរស្សតុ;
គុយ្ហេ កុម្មោ អង្គានិ,
បរ ទោសញ្ច លក្ខយេ។

៧៧. បណ្ឌិតស្ស បសំសាយ,
ទណ្ឌោ ពាលេន ទីយតេ;
បណ្ឌិតោ បណ្ឌិតេនេវ,
វណ្ណិតោវ សុវណ្ណិតោ។

៧៨. លុទ្ធំ អត្ថេន គណ្ហេយ្យ,

ថទ្ធំ អញ្ជលិ កម្មុនា;
ឆន្ទានុវត្តិយា មូឡ្ហំ,
យថាភូតេន បណ្ឌិតំ។

ពាលទុជ្ជនកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

៤. មិត្តកណ្ឌោ

៧៩. ហិតការោ បរោ ពន្ធុ,
ពន្ធុបិ អហិតោ បរោ;
អ ហិតោ ទេហជោ ព្យាធិ,
ហិតំ អរញ្ញមោសធំ។

៨០. បរោក្ខេ គុណ-ហន្តារំ,
បច្ចក្ខេ បិយវាទិនំ;
វជ្ជេយ្យ តាទិសំ មិត្តំ,
វិសកុម្ភេ យថា មធុំ។

៨១. ធនហីនេ ចជេ មិត្តោ,
បុត្តទារា សហោទរា;
ធនវន្តំវ សេវន្តិ,
ធនំ លោកេ មហា សខា។

៨២. ជានេយ្យ បេសេន ភច្ចំ,
ពន្ធុំ វាបិ ភយាគតេ;
អប្បកាសុ តថា មិត្តំ,
ទារញ្ច វិភវក្ខយេ។

៨៣. សោ ពន្ធុ យោ ហិតេ យុត្តោ,
បិតរោ ហោន្តិ បោសកោ;
តំ មិត្តំ យត្ថ វិស្សាសោ,
សា ភរិយា ច យស្ស និព្ពុតិ។

៨៤. ន វិស្សសេ អ-វិស្សត្តំ,
មិត្តញ្ចាបិ ន វិស្សសេ;
កទាចិ កុបិតោ មិតោ,
សព្ពំ ទោសំ បកាសយេ។

៨៥. សកឹ ទុដ្ឋញ្ច យោ មិត្តំ,
បុន សន្ធិតុមិច្ឆតិ;
សោ មច្ចុំ ឧបគណ្ហាតិ,
គព្ភមស្សតរី យថា។

៨៦. វហេ អ-មិត្តំ ខន្ធេន,
យាវ កាលោ អនាគតោ;
តមេវ អាគតេ កាលេ,
សេលេ ភិន្ទេ ឃដំ ឥវ។

៨៧. ឥណសេសោ អគ្គិសេសោ,
សត្រុសេសោ តថេវ ច;
បុនប្បុនំ វិវឌ្ឍន្តិ,
តស្មា សេសំ ន ការយេ។

៨៨. បទុមំវ មុខំ យស្ស,
វាចា ចន្ទន សីតលា;
តាទិសំ នោបសេវេយ្យ,
ហទយេតុ ហលាហលំ។

៨៩. ន សេវេ ផរុសំ សាមឹ,

នច សេវេយ្យ មច្ឆរិំ;
តតោ អបគ្គណ្ហំ សាមី,
នេវ និគ្គហិតំ តតោ។

៩០. សិង្គី បញ្ញាស ហត្ថេន,
វជ្ជេ សតេន វាជិនំ;
ហត្ថី ទន្តី សហស្សេន,
ទេស ចាគេន ទុជ្ជនំ។

៩១. កុទេសញ្ច កុមិត្តញ្ច,
កុកុលញ្ច កុពន្ធវំ;
កុទារញ្ច កុទាសញ្ច,
ទូរតោ បរិវជ្ជយេ។

៩២. រោគាតុរេ ច ទុព្ភិក្ខេ,
ព្យសនេ សត្តុ វិគ្គហេ;
រាជទ្វារេ សុសានេ ច,
យេ តិដ្ឋន្តិ សុមិត្តកា។

៩៣. សីតវាចោ ពហុមិត្តោ,
ផរុសោ អប្បមិត្តកោ;
ឧបមំ ឯត្ថ ញាតព្ពា,
ចន្ទ-សូរិយ-រាជូនំ។

មិត្តកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

៥. ឥត្ថិកណ្ឌោ

៩៤. កោកិលានំ សទ្ទំ រូបំ,
នារីរូបំ បតិព្ពតា;
វិជ្ជា រូបំ អ-រូបានំ,
ខមា រូបំ តបស្សិនំ។

៩៥. ឥត្ថីនញ្ច ធនំ រូបំ,
បុរិសានំ វិជ្ជា ធនំ;
ភិក្ខូនញ្ច ធនំ សីលំ,
រាជានញ្ច ធនំ ពលំ។

៩៦. តបស្សិនោ កិសា សោភា,
ថូលា សោភា ចតុប្បទា;
បុរិសា វិជ្ជវា សោភា,
ឥត្ថី សោភាស សាមិកា។

៩៧. បញ្ច រត្យា សុគន្ធព្ពា,
សត្ត រត្យា ធនុគ្គហា;
ឯក មាសា សុភរិយា,
អឌ្ឍ មាសា សិស្សា មលា។

៩៨. ហឺ រមតិ បង,
ហង រមតិ បោក។
ថី រមតិ បុ,
ខុ រមតិ ធំ។

៩៩. ជិណ្ណមន្នំ បសំសេយ្យ,
ទារញ្ច គតយោព្ពនំ;
រណា បុនាគតា សូរំ,
សស្សញ្ច គេហមាគតំ។

១០០. ទ្វត្តិ-បតិកា នារី ច,
ភិក្ខុ ទ្វត្តិ-វិហារិកោ;
ទ្វត្តិ-បាស-មុត្តោ បក្ខី,
កត-មាយា ពហូថរំ។

១០១. ទុជ្ជនំ បហារទមេ,
ម៉ិត្តំ ទមេ អ-ភាណិកា;
ឥត្ថិញ្ច ព្យសនា ទមេ,
រាគិនំ អប្ប ភោជនា។

១០២. ន រត្តិ វិនា ចន្ទិមា,
វីចិ វិនា ច អណ្ណវោ;
ហំសំ វិនា បោក្ខរណី,
បតី កញ្ញាច សោភតេ។

១០៣. បតិនា ជនិតោ ភោគោ,
ឥត្ថិយាវ សំគោប្បិតោ;
បុរិសោវ ហិ បធានោ,
ឥត្ថី សុត្តំវ សូចិយា។

១០៤. សព្ពានទី វង្កនទី,

សព្ពេ កដ្ឋមយា វនា;
សព្ពិត្ថិយោ ករេ បាបំ,
លភមានេ និវាតកេ។

១០៥ វិវាទសីលី ឧស្សូយភាណិនី,
សម្បស្សតណ្ហី ពហុបាកភុត្តិនី;
អគ្គន្តភុត្តី បរគេហវាសិនី,
នារី ចជេ បុត្តសតម្បិ បូមា។

១០៦ ភុត្តេសុ មណ្ឌេសុ ជនីវ កន្តិនី,
គុយ្ហេច ឋានេ ភគិនីវ ហិរិណី;
កម្មេសុ បត្តេសុ ករោតិ ទាសីវ,
ភយេសុ មន្តី សយនេសុ រាមយេ;
រូបីសុ សិក្ខី កុបនេសុ ខន្តិនី,
សា នារី សេដ្ឋាតិ វទន្តិ បណ្ឌិតា;
កាយស្ស ភេទាច ទិវេភវេយ្យ សា។

១០៧ សាមា មិគក្ខី តនុមជ្ឈគត្តា,
ស្វូរូ សុកេសី សមទន្តបន្តី;
គម្ភីរនាភី យុវតី សុសីលី,
ហីនេ កុលេ ជាតាបិ វិវាហ្យា។

១០៨ សរទំរតុ-កាលានំ,
ភរិយានំ រូបវតី;
ជេដ្ឋោ បជានំ បុត្តានំ,
ទិសានំ ឧត្តរាទិសា។

១០៩ យា ឥច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ,
ជាតិ ជាតិ បុនប្បុនំ;
សាមិកំ អបចាយេយ្យ,
ឥន្ទំវ បារិចារិកា។

១១០ យោ ឥច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ,
ជាតិ ជាតិ បុនប្បុនំ;
បរទានំ វិវជ្ជេយ្យ,
ធោតបាទោវ កទ្ទមំ។

១១១ អតិក្កន្តវយោ បោសោ,
អានេតិ តិម្ពរុត្ថនី;
តស្សា ឥស្សា អសទ្ធាតិ,
តំ បរាភវតោ មុខំ។

ឥត្ថិកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

៦. រាជកណ្ឌោ

១១២. ឯកយាមំ សយេ រាជា,
ទ្វិយាមញ្ញេវ បណ្ឌិតោ;
ឃរាវាសោ តិយាមំវ,
ចតុយាមំ តុ យាចកោ។

១១៣. ធនវា សុតវា រាជា,
នទី វេជ្ជោ ចិមេបញ្ច;
យត្ថ ទេសេ ន វិជ្ជន្តិ,
ន តត្ថ ទិវសំ វសេ។

១១៤. យស្មឹ បទេសេ ន មានោ,
ន បេមំ នច ពន្ធវា;
នច វិជ្ជាគមោ កោចិ,
ន តត្ថ ទិវសំ វសេ។

១១៥. អបុត្តកំ ឃរំ សុញ្ញំ,
រដ្ឋំ សុញ្ញំ អរាជកំ;
អ សិប្បស្ស មុខំ សុញ្ញំ,
សព្ព សុញ្ញំ ទលិទ្ទកា។

១១៦. ធនមិច្ឆេយ្យ វាណិជ្ជោ,
វិជ្ជមិច្ឆេ ភជេសុតំ;
បុត្តមិច្ឆេ តរុណិត្ថឹ,
រាជាមច្ចំ វសំ គមេ។

១១៧. នដ្ឋោយតិ អសន្តុដ្ឋោ,
សន្តុដ្ឋោ ច មហីបតិ;
លជ្ជា ច គណិកា នដ្ឋា,
និល្លជ្ជា កុលធីតិកា។

១១៨. បក្ខីនំ ពលមាកាសោ,
មច្ឆានមុទកំ ពលំ;
ទុព្ពលស្ស ពលំ រាជា,
កុមារានំ រុទំ ពលំ។

១១៩. ខមា ជាគរិយុដ្ឋានំ,
សំវិភាគោ ទយិក្ខណា;
នាយកស្ស គុណា ឯតេ,
ឥច្ឆិតព្ពា សតំ គុណា។

១២០. សកឹ វទន្តិ រាជានោ,
សកឹ សមណព្រាហ្មណា;
សកឹ សប្បុរិសា លោកេ,
ឯស ធម្មោ សនន្តនោ។

១២១. អលសោ គិហី កាមភោគី ន សាធុ,
អសញ្ញតោ បព្ពជិតោ ន សាធុ;
រាជា អនិសម្មការី ន សាធុ,
បណ្ឌិតោ កោធនោ តំបិ ន សាធុ។

១២២. ពាហវោ យត្ថ នេត្តារោ,

សព្ពេ បណ្ឌិតមានិនោ;
សព្ពេ មហត្តមិច្ឆន្តិ,
តេសំ កម្មំ វិនស្សតិ។

១២៣ អាយំ ខយំ សយំ ជញ្ញា,
រាជា សយំ កតាកតំ;
និគ្គហេ និគ្គហេតព្ពំ,
បគ្គហេ បគ្គហារហំ។

១២៤ បិដ្ឋិតោកុំ និសេវេយ្យ,
កុច្ឆិនាវ ហុតាសនំ;
សាមិកំ សព្ពភាគេន,
បរលោកំ អមោហវា។

១២៥ អគ្គិ អាបោ ឥត្ថិមូឡ្ហោ,
សប្បោ រាជ-កុលានិច;
អបយន្តេន គន្តព្ពា,
អច្ចេក-បាណហារកា។

១២៦ បទុដ្ឋ-ភរិយ-សំវាសោ,
បទុដ្ឋ ចិត្ត ទាសកោ;
ស-សប្បេ ច ឃរេ វាសោ,
មច្ចុ ឯវ ន សំសយោ។

១២៧ មូឡ្ហ សិស្សោ បទេសេន,
កុនារី ភរណេន ច;
អសតា សម្បយោគេន,
បណ្ឌិតោប្យវសីទតិ។

១២៨ មាតា បុត្តករំ បាបំ,
សិស្សបាបំ គុរុកតា;
រាជា រដ្ឋករំ បាបំ,
រាជបាបំ បុរោហិតោ។

១២៩ អកោធេន ជិនេ កោធំ,
អសាធុំ សាធុនា ជិនេ;
ជិនេ មច្ឆរិ ទានេន,
សច្ចេនាលីកវាទិនំ;

១៣០ អទន្តំ ទមនំ ទានំ,
ទានំ សព្ពត្ថ សាធកំ;
ទានេន បិយ វាចាយ,
ឧន្នមន្តិ នមន្តិ ច;

១៣១ ទានំ សិនេហភេសជ្ជំ,
មច្ឆេរំ ទោសនោសធំ;
ទានំ យសស្សី ភេសជ្ជំ,
មច្ឆេរំ កបណោសធំ។

១៣២ ពហូនមប្បសារានំ,
សាមគ្គិយា ជយំ ជយេ;
តិណេហិ វត្តតេ យោត្តំ,
តេន នាគោបិ ពជ្ឈតេ។

១៣៣ សុហាយោ អសមត្ថោបិ,
តេជសា កឹករិស្សតិ;
និវាតេ ជលិតោ អគ្គិ,
សយមេ វូបសម្បតិ។

១៣៤ ន រញ្ញោ សមកំ ភុញ្ជេ,
កាមភោគំ កុទាចនំ;
អាកប្បំ រស ភុត្តិវា,
មាលា គន្ធ វិលេបនំ;
វត្ថំ សព្ពអលង្ការំ,
ន រញ្ញោ សទិសំ ករេ។

១៣៥ ន មេ រាជា សខា ហោតិ,
ន រាជា ហោតិ មេថុនោ;
ឯសោ សាមិកោ មយ្ហន្តិ,
ចិត្តេ និដ្ឋំ សុថាបយេ។

១៣៦ នាតិទូរេ ភជេ រញ្ញោ,
នាច្ចាសន្នោបវាតកេ;
ឧជុកេ នាតិនិន្នេ ច,
ន ភជេ ឧច្ចមាសនេ។
ឆទោសេ វជ្ជេ សេវកោ,
តិដ្ឋេ អគ្គីវ សំយតោ។

១៣៧ ភូណិ សព្ពញ្ញុ តុល្យោបិ,
នសោភតិ អនិស្សយោ;
អនគ្ឃមោបិ មណិសេដ្ឋោ,
ហេមំ និស្សាយ សោភតិ។

រាជកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

៧. បកិណ្ណកកណ្ឌោ

១៣៨. ឥត្ថិមិស្សេ កុតោសីលំ,
មំស ភក្ខេ កុតោទយា;
សុរា បានេ កុតោសច្ចំ,
មហាលោភេ កុតោហិរី;
មហាតន្ទ្រេ កុតោសិប្បំ,
មហា កោធេ កុតោធនំ។

១៣៩. សុរា យោគោ វិកាលោ ច,
សមជ្ជ ចរណាលសំ;
ខិឌ្ឌាធុត្តោ បាបមិត្តោ,
ភោគនាសមុខា ឥមេ។

១៤០. ទិវា នាទិក្ខា វត្តព្ពំ,
រត្តោ នាវចនេន ច;
សញ្ចរេយ្យ ភយា ភីតោ,
វនេ វនចរី យថា។

១៤១. ជីវន្តាបិ មតាបញ្ច,
ព្យាសេន បរិកិត្តិតា;
ទុក្ខិតោ ព្យាធិតោមូឡ្ហោ,
ឥណវា និត្យសេវកោ។

១៤២. អនាគតំ ភយំ ទិស្វា,
ទូរតោ បរិវជ្ជយេ;
អាគតញ្ច ភយំ ទិស្វា,
អ ភីតោ ហោតិ បណ្ឌិតោ។

១៤៣. និទ្ទាលុកោ បមត្តោច,
សុខត្តោ រោគវាលសោ;
មហិច្ឆោ កម្មារាមោច,
សត្តេ តេ សត្ថវជ្ជិតា។

១៤៤. ទុគ្គតំ គច្ឆ ហេ លាភ,
លាភី លាភេន បូរតិ;
ថលេ បវស្ស បជ្ជុន្ន,
សិន្ធុ អាបេន បូរតិ;
នត្ថិទំ កម្មប្បធានកំ។

១៤៥. ន ហិ កោចិ កតេ កិច្ចេ,
កត្តារំ សមុបេក្ខតេ;
តស្មា សព្ពានិ កិច្ចានិ,
សាវ សេសេន ការយេ។

១៤៦. ភូលំ សល្លហុកំ លោកេ,
គតោ ចាបល្ល-ជាតិកោ;
គតោ វុឌ្ឍ មនោវានោ,
បមត្តោ ពុទ្ធសាសនេ។

១៤៧. បាសាណឆត្តំ គរុកំ,
គតោ ទេវានចិក្ខណំ;
គតោ វុឌ្ឍានមោវានោ,

តតោ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

១៤៨ ភាយស្ស ទក្ខិណ ហត្ថោ,
ទោសោ ឯត្ថ កនិដ្ឋកោ;
កណ្ណ ឃានាន-មក្ខីនំ,
វាមោ តុ បាទ-បាសកោ។

១៤៩ ភម្ពូលស្ស មជ្ឈ បត្តេ,
កុវេរោ រក្ខតី សទា;
មូលម្ហិ រក្ខតិ យក្ខោ,
អគ្គម្ហិ កាលកណ្ណិកា;
តានិ ភុញ្ជេយ្យ ឆិន្ទិត្វា,
សិរី ឯវំ បវឌ្ឍតិ។

១៥០ សម្បុណ្ណរក្ខោ ព្រហ្មាវ,
អច្ឆុរក្ខោ ច ពិស្សណោ;
តស្មា ហិ តេ បូជយន្តុ,
សទា មានេន្តិ តំ នរំ។

១៥១ គោណា ហិ សព្ពគិហីនំ,
បោសកា ភោគទាយកា;
តស្មា ហិ មាតា បិតូវ,
មានយេ សក្ករេយ្យ ច។

១៥២ យេច ខាទន្តិ គោមំសំ,
មាតុ មំសំវ ខាទរេ;
មតេសុ តេសុ គិជ្ឈានំ,
ទទេ សោតេ ច វាហយេ។

១៥៣ កុរុសិន្ទោ សិប្បារម្ភោ,
វរិ សោក្រា ច មជ្ឈិមោ;
ន សិប្បោ ពុទ្ធចន្ទរោ,
សោរី អង្គាច មរណំ។

១៥៤ អដ្ឋមិយំ គុរុំ ហន្តិ,
សិស្សំ ហន្តិ ចតុទ្ទសី;
សិប្បំ ហន្តិ ទស សិប្បំ,
មាតាបិតា ច បុណ្ណមី។

១៥៥ នាឡិកំ សត្ត នភុញ្ជេ,
ទំ លាពុំ នវមំ តថា;
ទ្វាទស ប្រិន្ទំត្រិមិនំ,
ភុញ្ជេ សិប្បំ វិនស្សតិ។

១៥៦ ឯកំ ចជេ កុលអត្ថំ,
គាមស្សត្ថំ កុរំ ចជេ;
គាម ចជេ ជនបទត្ថំ,
អត្តត្ថំ បថវី ចជេ។

១៥៧ ទេសំ ឱស្សដ្ឋ គច្ឆន្តិ,
សីហោ សប្បុរិសោ គជោ;
តត្ថេវ និធនំ យន្តិ,
កាកោ កាបុរិសោ មិគោ។

១៥៨ យម្ហិ បទេសេ ន មានោ,
ន បេមំ ន ច ពន្ធវា;
ន ច វិជ្ជាគាហោ កោចិ,
ន តត្ថ វសនំ ករេ។

១៥៩ ចរតៀកេន បាទេន,
តិដ្ឋតៀកេន បណ្ឌិតោ;
អ និសម្ម បរំ ឋានំ,
ន បុព្ពមាលយំ ជហេ។

១៦០ ធន ធញ្ញ បយោគេសុ,
តថា វិជ្ជាគមេសុ ច;
ទូតេសុ អបចារេសុ,
ចដ្ឋា លដ្ឋា តទា ភវេ។

១៦១ ទ្វិ គុណោ ថីនមាហារោ,
ពុទ្ធិចាបិ ចតុគ្គុណោ;
ឆគ្គុណោ ហោតិ វាយាមោ,
កាមោត្វដ្ឋ-គុណោ ភវេ។

១៦២ បព្ពេ បព្ពេ កមេនុច្ឆុ,
វិសេសរសវាគ្គតោ;
តថា សុមេត្តិកោ សាធុ,
វិបរីតោវ ទុជ្ជនោ។

១៦៣ កស្សកោ វាណិជោ មច្ចោ,
សមណោ សុត សីលវា;
តេសុ វិបុល ជាតេសុ,
រដ្ឋម្បិ វិបុលំ សិយា។

១៦៤ អសជ្ឈាយ មលា មន្តា,
អនុដ្ឋាន មលា ឃរា;
មលំ វណ្ណស្ស កោសជ្ជំ,
បមាទោ រក្ខតោ មលំ។

១៦៥ ហីនានំ គច្ឆតេ វិត្តំ,
វីរានំ សន្តកត្តនំ;
វទន្តិ ច ហីនា ជនា,
បុព្ព-កម្មប្បធានកា។

១៦៦ ន វទន្តិ ចេវធីរា,
វាយមីសុ សព្ពកម្មេ;
ន ចេ សិជ្ឈតិ តំ កម្មំ,
អ-ផលំ ឯវ កោ ទោសោ។

១៦៧ ទីថំ កុលំ និបញ្ញំ វា,
និរូបំ និពលំ សមំ;
តមំ កាលំ ឆុត្តកាលំ,
ធនមេវ វិសេសកំ។

បកិណ្ណកកណ្ឌោ និដ្ឋិតោ។

បណ្ឌិតោ សុជនោ កណ្ឌោ,
ទុជ្ជនោ មិត្ត-តត្តិ ច;

រាជា បកិណ្ណកោ ចាតិ,
សត្ត-កណ្ឋ-វិភូសិតំ។

វិសុទ្ធា ចារ-ថេរេន,
វិសុទ្ធារាម-វាសិនា;
សព្ព-កុលានមត្ថាយ,
វិសោធិតំ បថក្ខយេ។